

09.05.2019

Gunta Nešpore-Bērzkalne, Laura Rituma

Meklēšanas vaicājumu piemēri LATVIEŠU VALODAS SINTAKTISKI MARĶĒTAJĀ KORPUSĀ (LVTB) (www.korpuss.lv)

Palīgteikumu veidi:

Teikuma priekšmeta palīgteikumi:

a-node

[role = "subjCI"];

“subjCI” var aizstāt ar jebkuru lomu no saraksta “a-node: Palīgteikumu u.c. konstrukciju veidi” un atrast attiecīgā veida palīgteikumus, tiešo runu vai iespraudumus.

UZDEVUMS:

1. Atrast laika apstākļa palīgteikumus.
2. Atrast tiešās runas.

Pieturzīmju konstrukcijas:

Izteikumi bez teikuma struktūras – izsacījumi:

a-pmcinfo

[pmctype = "utter"]

“utter” var aizstāt ar jebkuru lomu no saraksta “a-pmcinfo: Pieturzīmju konstrukcijas” un atrast attiecīgās konstrukcijas, piem., ar pieturzīmēm atdalītus izsaukmes vārdus (“interj”), uzrunas (“address”), iespraudumus (“insPmc”).

UZDEVUMS:

1. Atrast uzrunas.
2. Atrast iespraudumus.

Atsevišķi teikuma locekļi:

a-node

[role = "subj"];

“subj” var aizstāt ar jebkuru lomu no saraksta “a-node: Teikuma locekļi” un atrast attiecīgos teikuma locekļus.

UZDEVUMS.

Atrast determinantus.

Teikuma locekļi ar noteiktām pazīmēm:

Teikuma priekšmeta formālā realizācija:

1. Teikuma priekšmets infinitīvā:

a-node

[role = "subj", m/tag ~ '^v..n'];

'^v..n' var aizstāt ar jebkuru nepieciešamo morfoloģisko informāciju (sk. LATVIEŠU VALODAS MORFOLOĢISKO PAZĪMJU KOPA).

"subj" var aizstāt ar jebkuru lomu no saraksta "a-node: Teikuma locekļi" un atrast attiecīgos teikuma locekļus.

2. Teikuma priekšmets divdabja formā:

a-node

[role = "subj", m/tag ~ '^v..p'];

3. Teikuma priekšmets datīvā:

a-node

[role = "subj", m/tag ~ '^[^v]...d'];

UZDEVUMS:

1. Atrast teikuma priekšmetu ģenitīvā
2. Atrast apstākli lokatīvā

Analītiskās formas un citi salikti teikuma locekļi (x-vārdi):

1. salikti izteicēji

a-xinfo

[xtype = "xPred"];

"xPred" var aizstāt ar jebkuru lomu no saraksta "a-xinfo: Analītiskās formas un citi salikti teikuma locekļi".

UZDEVUMS:

Atrast personvārdus un citus nosaukumus.

2. pielikumi:

a-xinfo

[xtype = "xApp"];

2.1. saskaņoti pielikumi:

a-xinfo

[xtype = "xApp", tag ~ '\\[agr'];

"agr" var aizstāt ar citu attiecīgajam x-vārdam atbilstošu vērtību no saraksta "x-vārdu apakštīpi" (fails: LVTB_lomas-x-vārdu_apakštīpi).

"xApp" var aizstāt ar jebkuru lomu no saraksta "a-xinfo: Analītiskās formas un citi salikti teikuma locekļi".

UZDEVUMS:

Atrast nesaskaņotus pielikumus.

3. Vārdkopas analogi (ar apakštipu set)

a-xinfo

[xtype = "subrAnal", tag ~ '\\[set'];

4. Izteicēji:

4.1. izteicējs ar numerāli:

a-xinfo

[xtype = "xPred", tag ~ '\\[num'];

“num” var aizstāt ar citu attiecīgajam x-vārdam atbilstošu vērtību no saraksta “x-vārdu apakštipi”.

“xPred” var aizstāt ar jebkuru lomņu no saraksta “a-xinfo: Analītiskās formas un citi salikti teikuma locekļi”.

UZDEVUMS:

Atrast izteicējus ar adverbu.

4.2. Izteicējs ar semantisko modificētāju:

a-xinfo

[xtype = "xPred",

a-node

[role = "mod"]];

Teikuma locekļi, starp kuriem ir sakārtojuma sakars, piem., vienlīdzīgi apstākļi:

a-node

[role = "adv",

a-coordinfo

[coordtype = "crdParts"]];

“adv” var aizstāt jebkuru teikuma locekli no saraksta “a-node: Teikuma locekļi”.

NB! Tiks atrasti visi attiecīgie teikuma locekļi – gan vienkārši, gan salikti (x-vārdi).

UZDEVUMS:

Atrast vienlīdzīgus izteicējus.

Teikuma daļas, starp kurām ir sakārtojuma sakars, piem., vienlīdzīgi teikuma priekšmeta palīgteikumi:

```
a-node
[ role = "subjCI",
  a-coordinfo
  [ coordtype = "crdClauses" ] ];
```

“subjCI” var aizstāt ar jebkuru lomu no saraksta “a-node: Palīgteikumu u.c. konstrukciju veidi”.

Reducēts teikuma loceklis:

1. reducēts verbs (izņemot *būt* palīgnozīmē):

```
a-node
[ reduction ~ '^v[^c]' ];
```

2. reducēts jebkuras vārdšķiras vārds, izņemot verbu:

```
a-node
[ reduction ~ '^[^v]' ];
```

“[^][^v]” var aizstāt ar vēlamo morfoloģisko informāciju.

Meklēšana pēc pamatformas un/vai morfoloģiskām pazīmēm:

1. Darbības vārda patstāvīgās un palīgnozīmes nošķiršana:

1.1. *tikt* patstāvīgā nozīmē:

```
a-node
[ m/lemma = "tikt", m/tag ~ '^vm' ];
```

1.2. *būt* patstāvīgā nozīmē:

```
a-node
[ m/lemma = "būt", m/tag ~ '^vm' ];
```

2. Saīsinājumi:

```
a-node
[ m/tag ~ '^y' ];
```

2.1. saīsinājumi, kas lietoti sugas vārda funkcijā:

```
a-node
[ m/tag ~ '^yn' ];
```

2.2. saīsinājumi, kas lietoti kā diskursa iezīmētāji:

```
a-node
[ m/tag ~ '^ya' ];
```

Meklēšana, norādot atkarību struktūru (teikuma loceklis, no kura atkarīgs cits teikuma loceklis):

1. Norādot morfoloģiskās pazīmes, piem., vietniekvārdi, kas atkarīgi no lietvārda:

a-node

[m/tag ~ '^n',

a-node

[m/tag ~ '^p']];

“^n” (jebkurš lietvārds) var aizstāt ar vēlamo vārdkopas neatkarīgā komponenta morfoloģisko aprakstu.

“^p” (jebkurš vietniekvārds) var aizstāt ar vēlamo vārdkopas atkarīgā komponenta morfoloģisko aprakstu.

UZDEVUMS.

Atrast skaitļa vārdus, kas atkarīgi no lietvārda.

2. Norādot sintaktiskās lomas, piem., apzīmētāji, kas atkarīgi no papildinātāja:

a-node

[role = "obj",

a-node

[role = "attr"]];

UZDEVUMS.

Atrast apzīmētājus, kas atkarīgi no teikuma priekšmeta.

3. Norādot pamatformas, piem., *loti*, kas atkarīgs no *labs*:

a-node

[m/lemma = "labs",

a-node

[m/lemma = "loti"]];

4. Kombinējot dažādu tipu pazīmes, piem., sekundāri predikatīvi komponenti, kas atkarīgi no lietvārda:

a-node

[m/tag ~ '^n',

a-node

[role = "spc"]];

**Teikuma locekļi, kas atkarīgi no salikta teikuma locekļa (x-vārda),
piem., pielikuma konstrukcijas apzīmētāji:**

```
a-node
[ a-node
  [ role = "attr" ],
  a-xinfo
  [ xtype = "xApp" ] ];
```

“xApp” var aizstāt ar jebkuru lomu no saraksta “a-xinfo: Analītiskās formas un citi salikti teikuma locekļi”.

“attr” var aizstāt ar jebkuru lomu no saraksta “a-node: Teikuma locekļi”.

UZDEVUMS.

Atrast personvārdu/nosaukumu apzīmētājus.

Teikuma priekšmets datīvā pie izteicēja ar semantisko modificētāju:

```
a-node
  [ role ="pred",
    a-xinfo [ xtype = "xPred",
              a-node [ role = "mod" ] ],
    a-node [ role = "subj", m/tag ~ '^[\^v]...d' ] ]
```